

Z KART PRZESZŁOŚCI CIECHOCINKA

część II

Pisanie o przeszłości Ciechocinka nie jest łatwe. Wiele napisano o naszym mieście, wiele jest jeszcze do odkrycia i opracowania. Nie wszystkie wydarzenia i fakty są znane szerokim rzeszom. Poniższy tekst jest fragmentem wystąpienia podczas uroczystej sesji Rady Miejskiej, która odbyła się 10 kwietnia w Teatrze Letnim i zainaugurowała tegoroczne rocznicowe uroczystości.

5. Rozkwit zdrojowiska

Do rozkwitu Ciechocinka jako uzdrowiska przyczyniło się też uruchomienie kolei warszawsko - bydgoskiej. Połączenie Ciechocinka linią kolejową z Aleksandrowem Pogranicznym nastąpiło w 1867 r. Przebiegała ona na terenach wydzielonych z okolicznych wsi: Stawki, Ośno, Nowy Ciechocinek oraz przez plac hotelu Müllera i część ogrodu spacerowego przy galerii. Wybudowano dworzec. Do kurortu można było wygodnie dojechać nie tylko z różnych miejscowości Królestwa, ale i z całej Europy. Trasę z Warszawy do Ciechocinka można było pokonać w 7 godzin. Pod koniec XIX w. przedłużono linię kolejową odcinkiem, który wiodł do warzelni soli, nazywanym salinarką. Droga do Nieszawy została zbudowana dopiero w 1884 r.

W latach siedemdziesiątych zostały zbudowane łazienki nr 4, a nr 1 i 2 rozbudowano. W Ciechocinku zazieleniło się, bowiem według projektu Hipolita Cybulskiego z Warszawy powstał park Zdrojowy, zwany wówczas głównym. Na miejscu galerii spacerowej z kaplicą, które spłonęły w 1877 r., stanęła nowa galeria wg projektu Edwarda Cichockiego. W 1884 r. ukończono budowę kościoła katolickiego pod wezwaniem świętych Piotra i Pawła.

Ciechocinkowi - zgodnie z sugestiami wielu kuracjuszy - przybywa zieleni. W 1889 r. powstał las sosnowy, kiedy na piaszczystych górkach za osadą posadzono dwuletnie sosenki. Całość zaprojektował inż. Franciszek Szanior, twórca parku Ujazdowskiego i parku Skaryszewskiego w Warszawie.

Aby zaspokoić potrzeby kulturalne kuracjuszy, wybudowano w 1890 r. teatr według projektu Adolfa Schimmelpfenniga. Zresztą do uzdrowiska już wcześniej zjeżdżały trupy teatralne, występujące w niezbyt komfortowych budynkach - w adaptowanych magazynach i stajniach. Przed laty w Ciechocinku występowali najlepsi aktorzy: Gabriela Zapolska, Karol Adwentowicz, Józef Kotarbiński, Bolesław Leszczyński, Stanisława Wysocka, Adolfina Zimajer, Juliusz Osterwa, Kazimierz Junosza - Stępowski, Stefan Jaracz, Aleksander Zelwerowicz. Grały zespoły Józefa Gawareckiego, Anastazego Trapszy, Felicjana Felińskiego. Tańczyła Loda Halama. Śpiewał Adam Didur, światowej sławy bas. Można by wymieniać bez końca...

W 1892 r. Hipolit Wawelberg sfinansował budowę kolonii leczniczej dla biednych dzieci z Warszawy. W 1894 r. dla potrzeb żołnierzy rosyjskich przyjeżdżających tutaj na leczenie wybudowano cerkiew prawosławną.

6. Ku nowoczesności

Na przełomie wieków Ciechocinek stał się nowoczesną miejscowością. W 1908 r. otrzymał uprawnienia osady. Był już wówczas znaczącym uzdrowiskiem w zaborze rosyjskim

i ważnym ośrodkiem życia kulturalnego.

W 1895 r. oddano do użytku wodociąg. Ujęcie wody znajdowało się na Kuczku. W uzdrowisku pojawiły się fontanny, jednak trzeba było je skasować (np. między kościołem a „Jedynaczką” i przed hotelem Müllera), bowiem odczuwano brak wody w południowych godzinach. Okazało się, że przekrój rur był za mały. Pojawia się kanalizacja. Wszystkie te działania poprawiały stan sanitarny Ciechocinka.

Na miejscu lamp naftowych, które oświetlały Ciechocinek od kilkadziesiąt lat, pojawiło się elektryczne oświetlenie. W latach 1908 - 1914 zapoczątkowano telefonizację uzdrowiska. Zakład Zdrojowy zyskał piękny i nowoczesny budynek administracyjny wg projektu Mazurkiewicza.

Ciechocinek szedł z duchem czasu. Także i tutaj zawędrował wynalazek braci Lumiere. Pobudowano przy ul. Wysokiej (dziś Piłsudskiego) kinematograf „Sfinks”. Uzdrowisku przybyła jeszcze jedna rozrywka. Wychodziły różne czasopisma: „Kurier Ciechociński”, „Zdrój Ciechociński”, „Nowiny Ciechocińskie” i wiele innych. Na estradach przy teatrach i w parku Zdrojowym rozbrzmiewała muzyka. Do programu rozrywkowego uzdrowiska weszły koncerty zespołów muzycznych. Przez ponad 50 lat wystąpiło ich ponad 20.

Zmieniał się też wygląd parku głównego. W 1906 r. wzniesiono budynek maszynowni, w 1907 r. wiedeńską kawiarnię „Bristol”, w 1909 r. muszlę koncertową wg projektu Waldemara Feddersa oraz kręgielnię.

Już w przyszłym roku będziemy świętować setną rocznicę pozyskania z głębi ziemi pitnej solanki. W okresie międzywojennym nazwano jedną z wód „Krystynką”, zaś drugą „Tereską”.

Uzdrowisko rozkwitało. Wybudowano wiele nowoczesnych, choć tylko sezonowych pensjonatów. Powstały nowe ulice, np. Sucha (dziś Mickiewicza), Kujawska (Lorentowicza), Dębowa (Raczyńskich), Folwarczna (Zdrojowa). Przybywało kuracjuszy dzięki nowoczesnej w tamtych czasach promocji. Ukazywały się w prasie reklamy Ciechocinka oraz informatory i przewodniki. W 1909 r. stałych mieszkańców jest już 1963. Czterdzieści lat wcześniej było ich 1020.

W owym czasie niemałą rolę zaczęło odgrywać zainicjowane w 1906 r. Towarzystwo Przyjaciół Ciechocinka. Ważną postacią dla rozwoju uzdrowiska stał się przybyły tu młody lekarz Leonard Lorentowicz.

7. Ciechocinek miastem - perłą uzdrowisk polskich

Przez wiele lat Ciechocinek był wsią, mniej znaczną niż Słońsk, miasta: Raciążek czy Służewo. Dopiero w 1908 uzyskał prawa osady. W 1916 r. reskrytem szefa administracji General - Gubernatorstwa z 11 XI osada Ciechocinek została podniesiona do rzędu miast. Pierwszym burmistrzem został Abram Szkolnik. Prawa miejskie po odzyskaniu nie-